

Становище

на проф. д.ф.н Ана Стоева Димова

по кандидатурата на д-р Йоана Кирилова Недялкова-Сиракова
в конкурса за академичната длъжност „доцент”
по професионално направление 2.1. филология (латински език и превод)),
обявен от Софийски университет „Св. Климент Охридски”
в Държавен вестник, бр. 96 от 6.12.2012 г.

Кандидатката по конкурса за доцент по латински език и превод, гл.ас. д-р Йоана Недялкова-Сиракова, отговаря на условията, формулирани в чл. 24 на Закона за развитие на академичния състав в Република България:

- Завършила е през 1991 г. магистърска степен по Класическа филология в СУ „Св. „Климент Охридски”;
- Придобила е научната степен „доктор” през 2009 г. по “Теория и практика на превода (класически езици)”;
- Преподавател е в катедрата по Класическа филология на СУ „Св. Климент Охридски” от 1991 г. - най-напред като хоноруван асистент, след това като асистент (от 1996), като старши асистент (от 1998) и като главен асистент (от 2000).
- Представила е монографични научни трудове и статии, публикувани в специализирани научни издания.

Учебна дейност

Гл. ас. д-р Йоана Сиракова чете лекции и води семинари и практически занятия за специалността Класическа филология по следните дисциплини: *Римската литература през Сребърния век: език и социум в „Сатирикон” на Петроний; Проблеми на превода и рецепцията на античния текст; История и теории на превода; Латински език и автори: ораторска, историографска проза, поезия; Латински език (интензивен курс); освен това преподава История и теории на превода за специалността Скандинавистика и Латински език за специалността Балканистика.*

През 2006 Йоана Сиракова е била гост лектор на лятната школа „Docendo discimus. Development and Implementation of Masters Studies in Didactics of Classical Languages”, организирана от Факултета по философия на Скопския университет и Асоциацията на класическите филолози „Антика” на Македония.

Във връзка с учебно-преподавателска дейност на д-р Йоана Сиракова е нейното участие в три научни проекта по линия на фонд Научни изследвания на СУ “Св. Климент Охридски” (*Обогатяване и развитие на двуезичната електронна библиотека Rotulus Bulgaricus: създаване на образователен модул; Образователните реформи и преподаването по класическа филология в сравнителна перспектива; Перспективи пред класическото образование: сравнително изследване на курикулума по класическа филология в балкански и европейски контекст*) и един проект, финансиран от „Отворено общество” (*Развитие и усъвършенстване на магистърски и докторски програми в областта на хуманитарните и обществени науки: Магистърска програма “Антична култура и литература”*).

Д-р Йоана Сиракова е провела семинар на тема *“Компютърната филология в България”* в рамките на т.н. Nachwunuchsforum на Института за гръцка и латинска филология на университета в Хамбург и е изнесла публични лекции в чуждестранни университети (в Скопие, Женева).

Преподавателската дейност на д-р Сиракова е впечатляваща по обем и тематичен обхват: лекционни курсове, семинари, практически занятия в СУ „Св. Климент Охридски” и в чуждестранни университети, участие в множество научни проекти, посветени на концептуални проблеми на академичното преподаване.

Научноизследователска дейност

По конкурса са представени девет публикации – статии и монографични изследвания, две от които са под печат; общият брой публикации на Йоана Сиракова е 28.

Представена е и справка за приносния характер публикациите по конкурса за доцент.

Тематично публикациите могат да се групират в три области:

- преводознание,
- латинската лингвистика и текстуален анализ
- рецептивни изследвания на античността.

Разграничението на тези три области е условно, защото те са тясно свързани помежду си и взаимно се обуславят и допълват. Монографията *Българските преводи на „Метаморфози” на Овидий. Промяна в образността и кохерентността на творбата в превод*, издадена през 2012 г. от Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, е преработена и разширена версия на дисертацията на Йоана Сиракова, защитена през 2009 г. пред Специализирания научен съвет по езикознание при ВАК, на която присъствах като член на СНС. Дисертацията предизвика голям интерес и бе оценена по достойнство. В отпечатаната монография са направени сериозни добавки и поправки, тя представлява задълбочено изследване в областта на транслатологията и на рецепцията на чуждите литератури в българския културен контекст. Особено ценно е поставянето на процесите на рецепция в един модел на превода, който отчита фактори като дистанция във времето и пространството, личността на преводачите и целите, които са поставени пред превода. При това наблюденията са извършени с помощта на задълбочен текстуален анализ на базата на масив от текстове в електронен формат, като е представена статистическа информация за типовете еквивалентност между паралелните текстове. Единствената критична бележка, която може да бъде направена по отношение на това изследване, е известна едностранчивост при избора на теоретичния модел на превода, ограничаващ се практически до таксономичния модел на Вине и Дарбелне. Този избор обаче е добре аргументиран и той очевидно е адекватен на поставената цел, което личи от логичното и убедително изложение, както и от постигнатите резултати и изводи.

Монографичното изследване *Употреби на античното в българската поезия: образи и форми*, дадено за печат в Годишник на Софийския университет, Факултет по класически и нови филологии, Т. 105, има всички качества на хабилитационен труд за получаване на академичното звание „доцент”. То представя по интригуващ начин

културните взаимодействия и трансформации, проявяващи се като специфичен начин на превеждане на античната образност в българския културен контекст на различни времена и автори. От тази гледна точка авторската и преводната рецепция на чужди културни образци са много тясно свързани. Ще си позволя да посоча един пример от германския културен контекст: през 1980-те години Ханс Магнус Енгенспергер възлага на австрийския писател Кристоф Рансмайр нов превод на Овидиевите *Метаморфози* за издаваната от него поредица *Другата библиотека*. В резултат се появява не същински превод, а романът *Последният свят*, който съдържа всички персонажи и ситуации от *Метаморфозите*, но поставени в един постмодерен свят, и позволява едно многопластово съотнасяне със съвременността, представлява съвременен прочит на Овидиевия текст. Това още веднъж потвърждава връзката между различните видове рецепция на чуждото в родния културен контекст, особено когато става въпрос за класически текстове, чието влияние върху развитието на различните култури може да се проследи в голям времеви диапазон. То личи и в публикациите на Йоана Сиракова за «свободния» превод на Блага Димитрова и за превода на Джон Драйдън; творческата трансформация на оригиналните класически текстове прави всъщност рецепцията им в новия културен контекст автентична.

Публикациите на Йоана Сиракова са в специализирани научни издания на български и на английски език, което ги прави достъпни за националния и международен научен диалог. Тя е участвала с доклади на множество научни конференции в България, Македония, Германия, Хърватска, Сърбия, Швейцария и Албания.

Изследователската дейност на Йоана Сиракова включва и участие в научни проекти, свързани с образованието по класическа филология и с изследването на класическото литературно наследство.

Включването на изследователската активност на д-р Йоана Сиракова в националния и международен научен дискурс се вижда от приложената справка за библиографски цитирания и индексирание на публикациите ѝ, изготвена от Университетската библиотека на Софийския университет: 4 библиографски цитирания и 12 индексирани публикации.

Заклучение

Както научноизследователската, така и преподавателската дейност на д-р Йоана Сиракова са на високо академично ниво. Тя е сериозен изследовател със самостоятелно и критично мислене, с широки интереси в областта на транслатологията и латинската лингвистика и текстология, което намира отражение и в работата ѝ като университетски преподавател. С пълна убеденост подкрепям кандидатурата ѝ за заемане на академичната длъжност „доцент”.

София, 18. април 2013 г.

Проф. д.ф.н Ана Стоева Димова